



TERVISEAMET

Keskkonnaamet  
info@keskkonnaamet.ee  
Roheline 64  
80010, Pärnu

Teie 23.09.2025 nr 6-3/25/17173-3

Meie 29.09.2025 nr 9.3-4/25/7421-2

### **Terviseameti seisukoht Kõpu veisefarmi laienduse keskkonnamõtjude hindamise programmile**

Terviseamet (edaspidi amet) on tutvunud Kõpu veisefarmi tootmistegevuse laiendamise keskkonnamõtjude hindamise programmi (KMH) kavandatava tegevusega, mille eesmärgiks on suurendada tootmisvõimsust 1450 piimalehma, 1009 noorveise ja 500 vasika pidamiseks ning sellega seotud hoonete ja tehnoloogiate rajamine ning uuendamine.

Laienduse raames lisanduvad käitisesse uued silohoidlad, olemasolev puurkaev likvideeritakse ja rajatakse kaks uut ning taotletakse moodustuvale puurkaevude grupele suuremat lubatud põhjaveevõttu. Eksisteerib kaks alternatiivset tehnoloogilist lahendust:

- Alternatiiv I - Vedelsõnniku hoidmine rõngasmahutites ning olemasolevate lautade tehnoloogiate muutmine sõnnikueemalduse ja loomapidamisviisi osas. Kasutusest jäetakse välja olemasolev põletusseade ja väike diislikütuse mahuti, rajatakse 60 m<sup>3</sup> maa-alune vedelkütusehooldla.
- Alternatiiv II - Vedelsõnniku asemel kääritusjäägi hoidmine rõngasmahutites, kus tahe- ja vedelsõnnik antakse üle biogaasijaamale ning saadakse tagasi kääritusjääk hoiustamiseks. Samuti muudatused loomapidamises ja tehnoloogias, põletusseade ja diislikütuse mahuti likvideerimine ning maa-aluse vedelkütusehooldla rajamine.

Seisukohad ja tähelepanekud:

**Müra** - Kavandatavad uued laudahooned, sõnniku ja kääritusjääkide käitlemise tehnoloogiad ning muu tööstuslik tegevus võivad põhjustada müra taseme tõusu. Amet rõhutab vajadust põhjalikult hinnata müra levikut, sealhulgas õist müra ning müra mõju lähiümbruse elanike tervisele ja heaolule. Soovitame rakendada tõhusaid müra vähendamise tehnoloogiaid ja korralduslikke meetmeid, et tagada müra vastavus kehtivatele normidele ning vältida elanike ebamugavust ja tervise kahjustamist.

**Vesi** - Olemasoleva puurkaevu sulgemine ja kahe uue puurkaevu rajamine, koos põhjaveevõtu mahu suurendamisega, võivad mõjutada piirkonna põhjavee kvaliteeti ja kvantiteeti. Põhjalik põhjavee mõjude hindamine on vajalik, sealhulgas riskide analüüs põhjavee saastumise ja veekogude kuivamise osas. Samuti tuleb tagada piisavad kaitsemeetmed põhjavee kaitseks ja kohaliku joogiveevaru säilitamiseks, arvestades piirkonna veetarvet ja võimalikke mõjuallikaid.

**Õhusaaste ja lõhnad** - Vedelsõnniku ja kääritusjääkide hoiustamine ning nendega seotud käitlemine võivad põhjustada lõhnaärringuid ja õhusaastet, mis mõjutab läheduses elavate inimeste elukvaliteeti. II valiku puhul, kus kääritusjäägid antakse üle biogaasijaamale, võib lõhnade teke olla paremini kontrollitav tänu biogaasi tehnoloogiale. Soovitame põhjalikult

hinnata lõhnade levikut ja rakendada efektiivseid lõhnakontrolli meetmeid mõlema variandi puhul, eriti rõngasmahutite ja sõnnikukäitluse korral.

Programmis esitatud alternatiivide I ja II võrdlus:

- Alternatiiv I (vedelsõnniku hoiustamine rõngasmahutites ja tehnoloogilised uuendused olemasolevates lautades) on traditsioonilisem lähenemine, mis võib põhjustada suuremat lõhnakoormust ja õhusaastet, kui lõhnade kontrolli meetmed ei ole piisavalt tõhusad. Samuti eeldab see põhjalikku müra ja vee kvaliteedi jälgimist seoses sõnnikueemalduse muutustega.
- Alternatiiv II (kääritusjääkide hoiustamine ja üleandmine biogaasijaamale) pakub potentsiaalselt paremat keskkonnakaitset lõhnade ja õhusaaste osas, kuna biogaasijaam vähendab otsest heidet ja võimalikke lõhnaallikaid. See võib vähendada terviseriske lähiümbruse elanike jaoks. Siiski tuleb arvestada biogaasijaama tööst tulenevate uute riskide ja nende mõju analüüsiga.

Esitatud programmile tuginedes peab amet alternatiivi II keskkonna- ja tervisekaitse seisukohalt sobivamaks, kuna biogaasijaama tehnoloogia on valdkonnana reguleeritud ning haisuhäiringud on selle korralduse tõttu väiksemad, mis vähendab oluliselt kohaliku elanikkonna terviseriske ja parandab elukeskkonna kvaliteeti. Lisaks on ka jäätmekäitlus rangemalt reguleeritud kui traditsiooniline sõnnikuhoolitus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liis Kukk  
vaneminspektor (keskkonnatervis)

Liis Kukk  
+372 5593 7141 liis.kukk@terviseamet.ee